

Industrial production, as any business activity is carried out under risk conditions, therefore it is difficult to overestimate the value of management, which is more of a conscious necessity, than just a function of the control system. As a result of the analysis of the degree of risk influence on the efficiency of industrial enterprises the branches are revealed, which are the subject to the greatest influence of negative factors caused by the uncertainty of the result with the high dynamics of the development of the Ukrainian economy. The production activity involves a high proportion of the risk that an entrepreneur must assume by identifying the nature and extent of risk. Industrial risks are very complex, and the most dangerous risks that affect the activities of the company, and they can cause the most significant losses.

Scientific practical interest in this research represents the classification of risks in industry. The scientifically based risk classification allows a clear definition of the place of each risk in their overall system. It creates opportunities for the effective use of appropriate methods and techniques for risk management. Introduction of the concept of "risks of industrial enterprises" is useful for conducting a qualitative analysis of the possible occurrence of unpredictable situations in the concrete practice of the activity of production enterprises as the main link of the economy. The conducted research on revealing the essence of industrial risk has allowed to clarify and supplement it.

risk, efficiency of economic activity, industrial risk, classification of risks

Одержано (Received) 18.05.2018

Прорецензовано (Reviewed) 22.05.2018

Прийнято до друку (Approved) 28.05.2018

УДК 338.242.3:108

JEL Classification D25; L93; M21

DOI: 10.32515/2413-340X.2018.33.218-226

Н. О. Коваленко, доц., канд. пед. наук

Н. В. Столярчук

Льотна академія Національного авіаційного університету, м. Кропивницький, Україна

Економічний аналіз та бізнес-планування як базові елементи оцінки інвестиційної привабливості авіакомпанії

У статті досліджено та конкретизовано методи застосування економічного аналізу та бізнес-планування як базових елементів оцінки інвестиційної привабливості авіакомпаній України в умовах міжконтинентальної інтеграції. Надано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління комерційною діяльністю авіакомпаній України в умовах євроінтеграції. Визначено основні магістралі подальших досліджень у напрямку обґрунтування принципів та методів управління інвестиційною привабливістю авіапідприємств цивільної авіації України відповідно до вимог представлених у бізнес-плані.

авіакомпанія, бізнес-планування, економічний аналіз, інвестиційна привабливість, менеджмент

Н. О. Коваленко, доц., канд. пед. наук

Н. В. Столярчук

Лётная академия Национального авиационного университета, г.Кропивницкий, Украина

Экономический анализ и бизнес-планирование как базовые элементы оценки инвестиционной привлекательности авиаконпании

В статье исследованы и конкретизированы методы применения экономического анализа и бизнес-планирования как базовых элементов оценки инвестиционной привлекательности авиаконпаний Украины в условиях межконтинентальной интеграции. Даны практические рекомендации по повышению эффективности управления коммерческой деятельностью авиаконпаний Украины в условиях евроинтеграции. Определены основные магистралы дальнейших исследований в направлении обоснования принципов и методов управления инвестиционной привлекательностью авиапредприятий гражданской авиации Украины согласно требованиям представленным в бизнес-плане.

авиаконпания, бизнес-планирование, экономический анализ, инвестиционная привлекательность, менеджмент

Постановка проблеми. Міжконтинентальна інтеграція суб'єктів цивільної авіації та перехід до ринкових умов функціонування регламентує нові умови діяльності авіакомпаній. Лише деякі авіакомпанії в умовах динамічного розвитку економіки України здатні ефективно функціонувати. Інші, через відсутність чіткого механізму проведення економічного аналізу та невміння залучати додаткові фінансові інвестиції, стають неконкурентоспроможними та змушені використовувати застарілу авіаційну техніку (літаки), потерпати від спільної експлуатації міжнародних повітряних ліній (МПЛ) із закордонними авіакомпаніями, отримувати економічно невігідні рейси, а також знаходитись на межі банкрутства у зв'язку із дефіцитом коштів на відновлення парку повітряних суден.

Генералізуючим аспектом визначених проблем вітчизняних авіакомпаній є невміння адаптуватись до вимог міжнародного авіаційного ринку. Авіакомпанії України не володіють інструментарієм та механізмом проведення економічного аналізу, планування та управління перспективним розвитком, що відповідно створює умови до зниження конкурентоспроможності у порівнянні із європейськими авіаперевізниками. Такі недоліки призводять до відсутності у авіакомпанії чіткої магістралі діяльності та розвитку у майбутньому, неможливості раціонального використання ресурсів та залучення інвестиційних коштів для удосконалення умов функціонування.

Посилаючись на досвід роботи вітчизняних авіакомпаній слід зазначити, що становлення й розвиток ринкової системи господарювання в Україні потребують принципово нових підходів до організації управління підприємницькою діяльністю суб'єктів цивільної авіації, особливу увагу у цьому процесі займає управління інвестиційною привабливістю з використанням економічного аналізу та бізнес-плану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасній економічній науці немає єдиного підходу до визначення суті поняття «інвестиційна привабливість підприємства». Дослідники англо-американської економічної школи, а саме Ю. Брігхем, Л. Гапенські, Ф. Дж. Фабозці зводять інвестиційну привабливість підприємства до сукупності характеристик його фінансово-господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливості залучення інвестиційних ресурсів [8]. Ми вважаємо, що дослідники згаданої школи сприймають інвестиційну привабливість як інтегральну характеристику об'єкта майбутнього інвестування з позиції перспектив розвитку (динаміки обсягів продажу, конкурентоспроможності продукції або послуг), ефективності використання ресурсів та активів.

Однак, незважаючи на вимоги практики, аспекти застосування економічного аналізу та бізнес-планування як елементів оцінки й управління інвестиційною привабливістю є запозиченими, чітко не визначеними й не адаптованими до умов діяльності авіакомпаній України, що актуалізує сутність досліджуваної нами проблеми у межах питання управління комерційною діяльністю підприємств цивільної авіації.

Нами визначено, що незважаючи на численні дослідження присвячені проблемі економіки планування, інвестиційного менеджменту, управління повітряним транспортом та зовнішньоекономічною діяльністю, проведені Алексєєвою М., Бланком І., Удалих О. питання управління інвестиційною привабливістю підприємств цивільної авіації за допомогою елементів бізнес-планування не отримало достатньої уваги як на теоретичному, так і на методологічному рівнях [1; 3; 7]. Теоретичні та практичні аспекти інвестування знайшли відображення в наукових роботах вітчизняних та зарубіжних економістів Бочарова В., Попова В. Д. [4; 2]. На аспекти проведення економічного аналізу, управління плановою та стратегічною діяльністю на підприємствах цивільної авіації, оцінку інвестиційних проектів, визначення економічного інструментарію залучення капіталовкладень з метою забезпечення

конкурентоспроможності, підвищення якості послуг, розширення географії польотів, оновлення парку повітряних суден та подолання дефіциту коштів, звертали увагу у наукових працях вітчизняні та зарубіжні економісти Попов В., Касьянчик В., Олесюк Є., Косиченко Є. та інші [2; 5; 6]. Однак, у зазначених напрацюваннях, не розроблений механізм застосування економічного аналізу та бізнес-планування як базових елементів оцінки інвестиційної привабливості авіакомпаній.

Вищевикладене підтверджує актуальність необхідності вдосконалення механізмів оцінки інвестиційної привабливості з використанням аспектів економічного аналізу та бізнес-планування. З огляду на прагнення України інтегруватись у європейські та світові економічні структури та посиляючись на необхідність переходу вітчизняних авіакомпаній на світові стандарти управління комерційною, плановою та інвестиційною діяльністю, дослідження, присвячені цим проблемам й напрямкам, набувають особливої актуальності.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження шляхів застосування елементів економічного аналізу та бізнес-планування як механізму оцінки й управління інвестиційною привабливістю, а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління комерційною діяльністю авіакомпаній України в сучасних ринкових умовах.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах для подальшого розвитку українського ринку пасажирських авіаперевезень, підвищення обсягів пасажирських та вантажних авіаперевезень необхідне залучення додаткових інвестицій. Становлення й розвиток ринкової системи господарювання в Україні потребують принципово нових підходів до організації управління підприємницькою діяльністю авіакомпаній, особливу увагу у цьому процесі займає оцінка та управління інвестиційною привабливістю.

Тобто, якщо інвестиційну привабливість авіакомпанії розглядати в якості показника, який характеризує можливість генерування максимального прибутку, то її оцінку необхідно проводити на підставі економічного аналізу фінансово-господарської діяльності. Якщо інвестиційну привабливість авіакомпанії ототожнювати з інвестиційним ризиком, який визначає вірогідність фінансових втрат інвестора, то для її визначення необхідна якісна та кількісна економічна оцінка фінансового ризику та вірогідності банкрутства. Визначаючи інвестиційну привабливість як міру ефективності фінансових потоків, для її аналізу необхідна оцінка рівня рентабельності авіакомпанії. Крім того, інвестиційну привабливість можливо оцінити на підставі порівняльного аналізу, зіставляючи авіакомпанії галузі цивільної авіації України та світу.

Отже, економічний аналіз є базовим елементом у процесі оцінки фінансово-економічного стану авіакомпанії. Оскільки інвестиційна привабливість авіакомпанії – це сукупність характеристик її фінансово-господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливості залучення інвестиційних ресурсів, то оцінка інвестиційної привабливості повинна бути інтегральною характеристикою її внутрішнього середовища. Використання лише елементів економічного аналізу не надасть ані інвесторам, ані власникам авіакомпанії достатньої кількості інформації задля прийняття рішення щодо інвестування.

У повній мірі оцінити стан та перспективи розвитку авіакомпанії можливо лише при розробці інвестиційного проекту у вигляді бізнес-плану, який надасть можливість охопити всі аспекти поточної діяльності та визначити перспективи. Закордонна практика управління авіакомпаніями, що досягли значних успіхів у бізнесі, серед безлічі застосовуваних методів управління також надає перевагу бізнес-плануванню.

Дослідження діяльності зарубіжних авіакомпаній показують, що причинами

абсолютної більшості банкрутств авіаперевізників є прорахунки або відсутність бізнес-планування. Але, на жаль, в Україні застосування бізнес-планування для вдосконалення та підвищення конкурентоспроможності авіакомпанії з метою забезпечення її інвестиційної привабливості, знаходиться на вкрай низькому рівні, і на даному етапі більшість керівників авіаційної галузі досить скептично ставляться до такого методу управління.

Метою оцінки інвестиційної привабливості для авіакомпанії є виявлення слабких та сильних сторін її фінансово-господарської діяльності, для інвестора – визначення стану та потенціалу можливого об'єкта інвестування. Подвійність мети оцінки інвестиційної привабливості авіакомпанії впливає з обов'язкового двостороннього (подвійного) ефекту успішного інвестування: позитивних наслідків як для суб'єкта, так і для об'єкта інвестування.

Призначення бізнес-плану полягає у тому, що він допомагає авіакомпанії реально оцінити фінансово-економічний стан та перспективи розвитку, втіливши інформацію у відповідну документацію, виявити сильні й слабкі сторони проекту, залучити необхідні інвестиційні ресурси та керувати процесом його реалізації.

Якісний бізнес-план у процесі оцінки інвестиційної привабливості авіакомпанії дасть змогу розв'язати чимало завдань, основними серед яких є такі:

- 1) обґрунтування економічної доцільності нових напрямків розвитку;
- 2) розрахунок очікуваних фінансово-економічних результатів діяльності, насамперед обсягів авіаційних перевезень, прибутку, доходів та капіталу;
- 3) визначення джерел фінансування обраної стратегії, тобто способів концентрації інвестиційних ресурсів;
- 4) підбір працівників, спроможних реалізувати такий план.

Ми вважаємо, що основною метою розроблення бізнес-плану з урахуванням європейських та світових стандартів є планування фінансової, техніко-технологічної, виробничої, маркетингової, організаційної, стратегічної діяльності авіакомпанії на найближчі та віддалені періоди, відповідно до потреб ринку авіаційних перевезень й можливостей отримання необхідних інвестиційних ресурсів, що забезпечать реалізацію проекту.

Реалізуювши себе як частина управлінської діяльності, бізнес-планування повинно дати чіткі орієнтири для оцінки інвестиційної привабливості авіакомпанії, тобто процес планової діяльності мусить завершитись складанням документу в якому інтегруватиметься весь комплекс напрямків розвитку підприємства – фінансових, ресурсних, організаційно-технологічних, інвестиційних, інноваційних, маркетингових та інших аспектів стратегічного управління розвитком авіакомпаній. Саме таким документом є бізнес-план.

На нашу думку, бізнес-план, як елемент оцінки інвестиційної привабливості авіакомпанії – це типове (уніфіковане) проектне рішення на досить віддалену перспективу, у якому дається науково обґрунтована оцінка можливих на даному сегменті ринку кінцевих цільових економічних, фінансових та інших результатів (трудових, виробничих, соціальних, екологічних) діяльності авіапідприємства, що базуються на реальному виробничому, інвестиційному, матеріально-технічному, організаційному і логістичному забезпеченні.

Бізнес-план, як елемент відображення інвестиційної привабливості авіакомпанії за класичною структурою має містити наступні розділи:

- характеристика галузі, авіакомпанії, послуг, робіт;
- аналіз та оцінку фінансово-економічного стану авіакомпанії;
- маркетингове дослідження ринку цивільної авіації на якому діє авіакомпанія із сегментуванням, вивченням споживачів та конкурентів;

- маркетинговий план діяльності авіакомпанії;
- організаційний план діяльності авіакомпанії;
- виробничо-технологічний план діяльності авіакомпанії;
- інвестиційний план;
- фінансовий план;
- оцінка ризиків та страхування.

Ми вважаємо, що розробка бізнес-плану у вище представленій комплексній структурі дає можливість чітко проаналізувати усі напрямки та аспекти діяльності авіакомпанії, оцінити ресурсний потенціал, загрози та перспективи, нейтралізувати або звести до мінімуму слабкі сторони та ризики, а отже й ефективно координувати процес стратегічного розвитку, як напрямку управління інвестиційною привабливістю.

Розробка та реалізація бізнес-плану є процесом зворотнім, оскільки існує необхідність постійного контролю й координації стадій впровадження й потребує комплексного підходу, а тому, усі аспекти діяльності та ресурсного забезпечення функціонуватимуть як єдиний механізм, окремі елементи якого знаходяться у логічному поєднанні на досягнення мети авіакомпанії.

Можна констатувати, що бізнес-план виконує основні завдання стратегічного планування, але в більш глобальному елементарному виконанні, що дозволить вітчизняним авіакомпаніям забезпечити конкурентоспроможність у віддаленій перспективі та вчасно адаптуватись до швидкоплинних змін зовнішнього середовища, як методу ефективного управління інвестиціями.

Оцінка та управління інвестиційною привабливістю як основний вектор розвитку визначає досягнення довгострокових цілей за допомогою раціонального, продуктивного й ефективного налагодження процесу інвестування. Але головне – управління цим процесом.

Однак, практична реалізація будь-якого комерційного проекту значно ускладнюється чи навіть стає неможливою без попередньо проведеного економічного аналізу та розробленого бізнес-плану. Цей письмовий документ є не лише дійовим важелем управління авіакомпанією (підприємницькою діяльністю), а й засобом необхідного зовнішнього фінансування для започаткування нового або розширення діючого бізнесу [7].

За умов ринкової системи господарювання жодне підприємство не може працювати прибутково без ретельно підготовленого плану. Досвід організації підприємництва у галузі цивільної авіації свідчить, що аналіз та планування діяльності організації набуває все більшого значення у зв'язку зі швидкими змінами в середовищі функціонування. Що більш динамічним та невизначеним стає середовище діяльності, то більше порядку має бути у самій авіакомпанії, то більше уваги слід приділяти розробці стратегій та оперативних дій для їх реалізації. Брак чіткого економічного аналізу, як підґрунтя бізнес-плану є незаперечним свідченням незадовільного управління підприємством. Успіх підприємницького проекту, незалежно від його масштабів, сфери діяльності, форми організації бізнесу, неможливий без чіткого уявлення про перспективи діяльності, без опрацювання надійних орієнтирів і реального плану господарювання.

Інвестиційний проект – обґрунтування економічної доцільності, обсягів і термінів проведення капітальних вкладень, включаючи необхідну документацію, що розробляється відповідно до прийнятих стандартів, а також опис практичних дій з реалізації інвестицій (бізнес - план) [4].

У рамках бізнес-планування діяльності або розвитку авіакомпанії вирішуються такі основні завдання:

- здійснюється поточний економічний аналіз та оцінка стану авіакомпанії з позиції організаційно-управлінського та фінансово-економічного підходів;

- проводиться стратегічний аналіз діяльності авіакомпанії фірми та перспектив її розвитку з позиції оцінки потенційних можливостей;

- здійснюється стратегічне цілепокладання;

- обґрунтовується доцільність та економічна ефективність конкретних варіантів розвитку авіакомпанії;

- обґрунтовуються обсяги і потреби в матеріальних, трудових, фінансових ресурсах при реалізації намічених варіантів розвитку;

- обґрунтовується модель поведінки фірми на ринку, враховуються можливі ризики і фактори впливу зовнішнього середовища.

Бізнес-план використовується в наступних цілях, відповідно до яких виділяються і конкретні види бізнес-планів:

- пошуку потенційного інвестора і залучення зовнішніх джерел фінансування для реалізації конкретного проекту;

- отримання кредитних ресурсів;

- пошуку партнера та спільного ведення бізнесу;

- перевірки реалізованим і економічної ефективності підприємницьких проектів;

- коротко-та середньострокового планування діяльності підприємства.

З точки зору забезпечення інвестиційної привабливості авіакомпанії ми розглядаємо бізнес-план в кількох аспектах:

- як самодостатній інструмент внутрішньофірмового планування і аналог стратегічного плану [1];

- як інструмент ділового планування, насамперед планування відносин з контактними аудиторіями організації, від яких залежить обсяг її фінансових ресурсів (кредиторами, інвесторами) [2];

- як плановий документ, що розробляється на рівні структурного підрозділу підприємства – представництва авіакомпанії [8].

На базі синтезу цих підходів найбільш повно, на нашу думку, висвітлює сутність бізнес-плану таке визначення: бізнес-план – це письмовий документ, в якому викладено сутність підприємницької ідеї, шляхи й засоби її реалізації, охарактеризовано ринкові, виробничі, організаційні та фінансові аспекти майбутнього бізнесу, а також особливості управління ним.

Ми вважаємо, що опрацювання бізнес-плану як комплексного багатофункціонального документу, що реалізує інвестиційну привабливість авіакомпанії має кілька цілей.

По-перше, бізнес-план – це інструмент для залучення зовнішнього капіталу, необхідного для реалізації підприємницького проекту. Бізнес-план містить відомості не лише про виробничі, ринкові, організаційні, а й про фінансові аспекти майбутнього бізнесу. Економічний аналіз та фінансові розрахунки, що наводяться в бізнес-плані, пояснюють, скільки необхідно стартового капіталу, на які цілі будуть витрачатися гроші, як будуть повертатися борги потенційним кредиторам, який рівень ризику бізнесу тощо. Усе це створює надійне, реальне підґрунтя для побудови ділових, конструктивних взаємин з тим, у кого підприємець має намір позичити гроші для реалізації свого проекту.

По-друге, на початковій стадії реалізації підприємницького проекту бізнес-план слугує основним інструментом комунікації між підприємцем та майбутніми інвесторами. За допомогою бізнес-плану підприємець має переконати своїх майбутніх ділових партнерів, а також найманих працівників, що підприємницька ідея справді є

перспективною, а головне, що в підприємця є обґрунтована реальна програма успішної реалізації такої ідеї. Бізнес-план стандартизує процедуру ознайомлення з бізнесом, заощаджує час, упорядковує контакти.

По-третє, бізнес-план – це спосіб моделювання системи управління майбутнім бізнесом. Базуючись на вивченні практичного досвіду ми конкретизуємо, що успіх підприємницької діяльності авіакомпанії визначають три фактори:

- правильне розуміння реальної ситуації на даний момент;
- чітка постановка цілей, яких бажає досягти керівництво;
- якісне планування, що дозволяє розширити коло пошуку інвесторів та викликати у них довіру до проекту [3].

Бізнес-план має розв'язати вищезазначені проблеми. Бізнес-план з його конкретними комерційними цілями та програмою дій для їх досягнення спрямовує просування бізнесу до успіху.

По-четверте, бізнес-план – це спосіб попереднього визначення перешкод та запобігання виникненню проблем на шляху до успіху. Опрацювання бізнес-плану примушує підприємця моделювати ситуації, розробляти різні сценарії, з'ясувати проблеми, які можуть стати на заваді підприємницькому проекту. Це дає змогу завбачити труднощі, уникнути ускладнень або належним чином до них підготуватися та заздалегідь визначити способи подолання перешкод.

По-п'яте, бізнес-план – це спосіб розвитку особистих управлінських якостей керівництва авіакомпанії. Коли керівник координує бізнес-план, він має охарактеризувати всі сторони майбутнього бізнесу. У процесі розробки бізнес-плану підприємець набуває досвіду оцінки умов конкуренції на ринку цивільної авіації, розробки мережі маршрутних ліній, використання переваг власного бізнесу, фінансового планування тощо. Навіть коли ця інформація ґрунтується на самих тільки припущеннях, процес її усвідомлення дає корисний досвід управління.

По-шосте, бізнес-план дозволяє здійснити перевірку реалістичності підприємницької ідеї ще до її практичної реалізації. Можливо, що в результаті підготовки бізнес-плану з'ясується, що за даних економічних умов здійснення підприємницького проекту є нереальним або економічно недоцільним. Звичайно, це досить сумний висновок, але його ліпше зробити тоді, коли бізнес існує лише в проекті, а не тоді, коли на нього вже витрачено гроші та сили [2].

Отже, бізнес-план, призначений для залучення зовнішнього фінансування, має переконати власників капіталу в тому, що авіакомпанія є інвестиційно привабливою та їхнім інтересам ніщо не загрожує в процесі реалізації відповідного проекту.

Таким чином, виходячи з вищевикладеного, економічний аналіз, як підґрунтя бізнес-плану дозволяє забезпечити вільний доступ інвесторів та кредиторів до інформації щодо інвестиційної привабливості авіакомпанії й дозволить переконати їх у безпеці капіталовкладень.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження шляхів застосування елементів економічного аналізу та бізнес-планування як механізму оцінки й управління інвестиційною привабливістю дозволяє зробити наступні висновки:

1) економічний аналіз повинен використовуватись як базовий елемент у процесі оцінки інвестиційної привабливості авіакомпанії, оскільки саме він надає можливість визначити основні показники фінансово-господарської та виробничої діяльності суб'єкта інвестування;

2) інтегративним документом, який ґрунтується на економічному аналізі та висвітлює комплексну оцінку сучасного стану та перспектив розвитку авіакомпанії є бізнес-план;

3) бізнес-план є елементом управління інвестиційною привабливістю авіакомпанії, оскільки саме він дозволяє оцінювати, контролювати, координувати діяльність підприємства, створюючи його конкурентоспроможним та цікавим для інвесторів;

4) економічний аналіз та бізнес-планування є сучасним інструментарієм й єдиним механізмом, який вже тривалий час застосовується підприємствами цивільної авіації у світі. Залучення такого механізму авіакомпаніями України дозволить створити умови для їхнього ефективного функціонування та комерційного розвитку в сьогоденних ринкових умовах.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є визначення та обґрунтування принципів та методів управління інвестиційною привабливістю авіапідприємств цивільної авіації України відповідно до аспектів й вимог представлених у бізнес-плані.

Список літератури

1. Алексеева М.М. Планування діяльності фірми [Текст] / Алексеева М.М. – К.: Фінанси і статистика, 2015. – 248 с.
2. Бізнес-план: вітчизняний і зарубіжний досвід [Текст] : [За ред. В.М. Попова] – Х: Мрія, 2016. – 264 с.
3. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент [Текст] / Бланк И.А. – М.: МП «ИТЕМ» ЛТД, 2017. – 448с.
4. Бочаров В.В. Инвестиционный менеджмент [Текст] / Бочаров В.В. – СПб: Питер, 2015. – 160 с.
5. Касьянчик В.Д. Ефективність експлуатації міжнародних авіаліній [Текст] / В.Д. Касьянчик, Є.А. Олесюк. – Л.: Брідж, 2015. – 216 с.
6. Косиченко Є.Ф. Удосконалення управління транспортом в умовах економічної реформи: на прикладі цивільної авіації [Текст] / Косиченко Є.Ф. – К.: Транспорт, 2016. – 199 с.
7. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю [Текст] / Удалих О.О. – Київ.: Фінанси і статистика, 2016. – 292 с.
8. Фаботцы. Ф.Дж. Управление инвестициями [Текст] / Ф.Дж. Фаботцы. – М.: ИНФРА-М, 2016. – 931 с.

References

1. Alekseeva, M.M. (2015). *Planuvannya diyalnosti firmy [Planning of the firm's activities]*. Kyiv: Finansi i statistics [in Ukrainian].
2. Popov, V.M. (Eds.). (2016). *Business plan: domestic and foreign experience*. Kharkov: Mriya [in Ukrainian].
3. Blank, I.A. (2017). *Investicionniy menedgment [Investment management]*. Moskva: MP «ИТЕМ» [in Russian].
4. Bocharov, V.V. (2015). *Investicionniy menedgment [Investment management]*. SP: Piter [in Russian].
5. Kasyanchik, V.D., & Olesuk, E.A. (2015). *Efektivnist ekspluatatsii mizhnarodnih avialinij [Operating efficiency of international airlines]*. Lviv: Bridzh [in Ukrainian].
6. Kosichenko, E.F. (2016). *Udoskonalennya upravlinnya transportom v umovakh ekonomichnoi reformi: na prikladi tsivilnoi aviatsii [Improvement of transport in economic reform: the case of civil aviation]*. Kyiv: Transport [in Ukrainian].
7. Udalikh, O.O. (2016). *Upravlinnya investitsynoyu diyalnisty [Management of investment activity]*. Kyiv: Finansi i statistics [in Ukrainian].
8. Fabotstsy, F.Dzh. (2016). *Upravlinnya investitsiyami [Investment management]*. Moskva: INFRA-M [in Russian].

Nadiia Kovalenko, Associate Professor, PhD in Pedagogu (Candidate of Pedagogical Sciences)

Nataliia Stoliarchuk

Flight Academy of the National Aviation University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Economic Analysis and Business Planning as the Basic Elements for Assessing the Investment Attractiveness of the Airline

The paper is devoted to the research exploring ways to apply elements of economic analysis and business planning as a mechanism for evaluating and managing investment attractiveness, as well as the

development of practical recommendations for improving the management of commercial activities of airlines in Ukraine in today's market environment.

Intercontinental integration of civil aviation actors and the transition to market conditions of operation regulates the new conditions of the airlines. Most airlines of Ukraine exist in the absence of funds, outdated fleet of aircraft, imperfect management, which accordingly leads to the loss of airlines ability to function effectively. The article, explores and specifies the methods of applying economic analysis and business planning as the basic elements for assessing the investment attractiveness of Ukrainian airlines in terms of intercontinental integration. Practical recommendations for improving the efficiency of commercial airline business management in Ukraine under the conditions of European integration are given.

The analysis of literary sources has made it possible to concretize that the problem of system city and elaboration of the issues of evaluation and management of investment attractiveness of airlines using economic analysis and business planning related to the reflection of new trends in the development of world air transport is insufficient and does not meet the requirements of the practice of modern world aviation.

The article proposes ways of applying elements of economic analysis and business planning as a mechanism for managing investment attractiveness and developing practical recommendations for increasing the efficiency of commercial activity of Ukrainian airlines in modern conditions. Prospects for further research in this area are defining and substantiating the principles and methods of managing the investment attractiveness of aviation enterprises of civil aviation in accordance with the aspects and requirements presented in the business plan.

airline, business planning, economic analysis, investment attractiveness, management

Одержано (Received) 08.05.2018

Прорецензовано (Reviewed) 22.06.2018

Прийнято до друку (Approved) 28.06.2018

УДК 334

JEL Classification H21; K34; L2

DOI: 10.32515/2413-340X.2018.33.226-235

О. В. Шелковникова, доц., канд. екон. наук

Приватне підприємство „КОМПАНИЯ ШЕЛС”, м. Київ, Україна

В. С. Шелковникова

Київський Національний Університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

Привабливість підприємницької діяльності в Україні та за її межами: організаційний та податковий аспекти

У статті розглянуто найбільш привабливі країни для ведення підприємницької діяльності з точки зору її організації та оподаткування, а також визначено найпривабливішу країну для наших підприємців. Проведено порівняльний аналіз діяльності суб'єктів підприємництва в Естонії та Україні з питань відкриття та керування підприємством, організації розрахунків та діючих систем оподаткування. З'ясовано позитивні риси підприємництва в Україні та окреслено коло невирішених проблем. На основі успішного досвіду Естонії розроблено пропозиції щодо покращення привабливості діяльності суб'єктів вітчизняного підприємництва

підприємницька діяльність, організаційні особливості, системи оподаткування, досвід закордонних країн, привабливість підприємництва

Е.В. Шелковникова, доц., канд. екон. наук

Частное предприятие „КОМПАНИЯ ШЕЛС”, г. Киев, Украина

В.С. Шелковникова

Киевский Национальный Университет имен Тараса Шевченко, г. Киев, Украина

Привлекательность предпринимательской деятельности в Украине и за ее пределами: организационный и налоговый аспекты